

A MAGYARORSZÁGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám, ahova mindenemű levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy óra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

Heti szünetnap
évi szabadság.

Két nagy szociálpolitikai fontosságú követelés az, amit a fent írt szavak körülírnak. Jó lelkiismerettel és józansággal jogosultságukat tagadni nem lehet és be kell látni, hogy hat napi súlyos, testet-lelket rontó munka után nemcsak jogos, de kerülhetetlenül szükséges is a hetedik napon a pihenés, és tehát a munkaszünet. Akik pedig egész éven át dolgoznak becsületesen, szorgalmas munkában, jogot tarthatnak néhány napi pihenőre, üdülésre, erőgyűjtésre.

A kereskedelmi miniszterhez betejesztett emlékiratunkban heti 36 órai szünetnapot és a szolgálati időhöz mérten 8 naptól 3 hétig terjedő évi szabadságot kértünk.

Elvben ez ellen kifogást a miniszter nem tehetett. Nem is tett. Csak a szolgálati érdekek által támasztott nehézségeket vitte ellenük harcba. Elég tévesen, mert hiszen a külföldön, főképp az angol-szász országokban, (Anglia, Északamerika, Ausztrália) az állomási szolgálatnál és a forgalmi szolgálatnál is megvan a heti munkaszünet a felváltási rendszer révén. Ez

persze bizonyos pénzügyi áldozatokat követel meg a vasutvállalat részéről, de ott nem tartják a vasutat pusztán jövedelemhajtó üzletnek, hanem tudják, hogy alkalmazottaival szemben is nagy kötelességei vannak.

Az emlékiratunkra adott válaszaiban Vörös László kereskedelmi miniszter azt az erélyes utasítást adta ki: „Utasítom az igazgatóságot, hogy a műhelyekben (mellőzhetetlen szükség esetein kívül) a vasárnapi munka mellőzése iránt azonnal szigorú intézkedést tegyen, mert súlyt fekteték arra, hogy az alkalmazottak mindenütt élvezzék a heti egy napi pihenőt, ahol ez leküzdhetetlen akadályokba nem ütközik“.

Itt tehát megvolna a vasárnapi munkaszünet, de sok hátsóajtóval; „mellőzhetetlen szükség“ és „leküzdhetetlen akadály“ a rosszakaratnak tág teret nyit.

A többi kategória nem kapott semmit. A műhelyi napszamosok ugyan már megkapták a rendelet által a heti munkaszünetet, de ez részükre havi 4—5 forint bértsónkitást jelent, tehát nem igen örülhetnek a vívmánynak, mert nyomorúságuk öregbedésével vásárolták meg.

Nem tudna a kereskedelmi miniszter és a Máv. igazgatósága a szociálpolitikai belátás ama magaslatára emelkedni, amely megérteti, hogy a szegény napszamos embernek és családjának vasárnap még akkor is ennie kell, ha megkapta a szünet napját.

A fűtőházakban, műszaknál és rakáraknál alkalmazottakra, továbbá a pályőrökre nézve a heti szünetnapot illetőleg tanulmányozásra szolgáltatta föl a miniszter a Máv. igazgatóságát. Amint mi az igazgatóságunk makacs tanulni vágyát ismerjük, attól tartunk, hogy ennek a kérdésnek a tanulmányozása igen sokáig fog tartani és

végeredményében is alig fog valami kézzelfoghatót hozni.

Már pedig minden tanulmányozás nélkül megérthetnék az illetékes tényezők, mekkora szegénység és gyalázat az államra mint munkaadóra, mekkora károsodása az illető munkások és alkalmazottak testi épségének és egészségének, milyen botrányos uzsora az emberi munkaerővel és milyen rettenetesen, folyton fenyegető veszedelme a Mávrá bízott vagyonnak és emberéletnek az, ha ezrei a vasuti alkalmazottaknak egész életükben nem jutnak egyetlenegy szünetnaphoz sem, azt az esetet kivéve, ha betegek.

Ha már vasárnap a megnövekedő forgalom miatt nem adhatják meg mindenütt a szünetet, adják meg a hét bármely napján, de minden keresetcsökkenés nélkül.

Azt a kérelmet, hogy a vasárnap és ünnepnap végzett munkáért 50 százalékpótdíj fizetendő, a miniszter teljesíthetetlennek találta. És pedig indokolás nélkül. Tudjuk az elutasítás indokát: pénzügyi szempontok. A pénz az oka ennek az igazságtalanságnak is.

Meg kell itt jegyeznünk, hogy a miniszter urat a pótdíjak tekintetében félrevezették. Azt mondja rendeletében, hogy a vasárnapi munka fokozott díjazására egyébként megfelelő „szabványok vannak rendszeresítve.“

Ha ezzel az ékes körülírással azt akarja mondani a miniszter ur, hogy a vasárnapi munkáért külön pótdíjat fizetnek a Mávnál, akkor téved és meg tévesztették. A fokozott díjazás csak a „szabványban“ van meg, a valóságban nincs. Ez is egyike a Máv. rengeteg sok konvencionális hazugságainak...

Az évi szabadságot méltányosnak ismeri el a miniszter, de két okból nem teljesítheti kérésünket egész terjedelmében.

Ha kérésünknek megfelelőn évenként 8 napot, 15 évi szolgálat után 2 heti és 20 évi szolgálat után 3 heti szabadságidőt adna az illetmények teljes élvezete mellett, ez évenként egy millió korona többletköltséget okozna.

Ez a föltevés teljesen téves. Ha a kereskedelmi minisztériumban egy kis nemzetgazdasághoz és praktikus szociálpolitikához is értenének, tudnák, hogy a szabadságidő által okozott veszteséget busásan pótolja az a nyereség, amit a fölfrissült munkaerő által elért nagyobb munkatermékenység hajtat. Minden gyáros, aki redukálta a régi bér megtartása mellett a munkaidőt, igazolhatja, hogy a rövidebb munkaidő dacára többet és jobban dolgozik a munkás, mint azelőtt. Ugyanez áll az évi szabadságra is.

De ha tényleg bizonyos költségtöbbletbe kerülne is a munkások évi szabadsága, hát — az ördögbe is! — 40000 ember élete, egészsége nem ér meg egy kis kiadást? Olyan 40000 emberé, akik részesei szorgalmas és becsületes dologtevésükkel a Máv. százmillió évi profitjának!

Ez az ok igen lyukas argumentum. Nem egyéb a másik is, hogy amíg „az államtisztviselők, vasuti hivatalnokok és egyéb végleges alkalmazottak szabadság iránti igénye szabályozva nincs, a munkások szabadságidejének kérdése nem oldható meg“.

Hogy a vasuti hivatalnokok és egyéb végleges alkalmazottak eddigelé szervezetlenek és nem igen törődnek legfontosabb érdekeikkel, az semmiképp sem lehet ok arra, hogy a munkások igazsága csorbát szenvedjen. Egyébként a miniszternek idézett kijelentése csak buzdítás lehet a kinevezettekre,

hogy hozzánk csatlakozzanak, a céltudatosan szervezett vasutasokhoz.

Elismeréssel kell fogadni, hogy mégis intézkedett a miniszter olyan irányban, hogy a vasuti munkások közül többen legalább 8 napi évi szabadsághoz jussanak.

Csak az a baj, hogy a miniszter rendezései ebben a tekintetben hézagok, homályosak, mindenféle magyarázatra alkalmasak.

Ki a „szorgalmas“ munkás? Ki itéli meg, hogy szorgalmas-e? Hány év értendő a „régiben alkalmazott“ alatt? Kinél kell a szabadságért jelentkezni? Ezen és ezekhez hasonló kérdések zavarják azt a megnyugvást, amit különben a miniszter ur intézkedése a munkások között kelthetne és azt az aggályt ébresztik, hogy a végrehajtás során *protekciósok és talpnyalók jutalmazása* lesz az évi szabadság, ami azután újabb keserűséget és elégedetlenséget fog csak kelteni.

Toborzás.

Megütötték a nagy dobort országszerte. Kinyargaltak a reklámhuszárok a vasut összes vonalaira.

Megkezdődött a toborzás a szövetség számára.

Megszületett a vasutasok aranykorszaka. Aki belép a szövetségbe, befizeti az 1 korona beiratási és 8 korona tagsági díjat, annak sohatöbbé nem kell dolgoznia, az soron kívül fog előlépni, az komázhatik akár az igazgatóval is, ha mindjárt váltóór is vagy csak közönséges vasuti munkás!

Milyen jól eső érzés fogja majd el azt a kézzubonyos proletárt, ha a Szövetségnek pazar fényű termeibe belép és otromba szeges cipővel belesüpped a padló puha szőnyegébe, vagy «beletehénkedik» azokba a drága szövetti ruganyos karosszékekbe!

Hátha még valamelyik előkelő «tagtárs» udvariasan megkérdezi őt, nem-e méltóztatik neki egy kis alsósban részt venni Müller főfelügyelő urral! Akkor bizony a hetedik menyország boldogsága kismiska lesz az övéhez képest! Mert hát szó ami szó, de ilyennek kell lenni az alakítandó szövetségnek.

Már meg is történtek erre az előkészületek. Nem «Kend» többé a vasuti altiszt, hanem «Ur», még pedig «hivatalból». Az a sok «éhenkórász munkás» is «ur» lehetett volna, ha nem követi el azt az ostobaságot, hogy nem akart birkának beszegődni az ugynevezett «oroszlanok» közé! Most ugyan még urazzák őket, mert hátha... de már türelemfogytán vannak vele a szövetséges urak, és néha-néha kitör belőlük a keserűség a «csöcselék» csökönyössége végett.

Mindezekért pedig minket a «Magyar Vasutast» okolják. Pedig őszintén megvallva, mi is akarjuk a Szövetséget; mi is akarnók azt, hogy a vasutasok testülete tömörüljön; csak azt nem akarjuk, hogy a munkásokat az «oroszlanok» egy nagy ólba beterelessék — pecsenyének. Mi soha sem akartuk azt a nagy egyetértést megbontani, amely állítólag a vasutasokat e tekintetben vezérli, annál kevésbbé, mert az soha sem volt meg. A vasutasok semmiképp sincsenek megelégedve sem a kézrebozsátott alapszabályokkal, sem pedig a Szövetségben működő és magukat illetéktelenül nagyon is előtérbe toló személyekkel. A személyekkel pedig azért nincsenek megelégedve, mert hiányzik belőlük az őszinteség és az önérvényes férfiasság.

Nem hihetjük, hogy a vasutasok a szövetséget olyanok gondolták, mint az azokban a burkolt frázisokat tartalmazó alapszabályokban már most is megnyilatkozik. Nem azt mondjuk mi, hogy ez a Szövetség a vasuttal szembe álljon minden ténykedésével: vagyis, hogy mint egy ellenséges hatalom, minduntalan fenyegetse az intézetet, ha nem cselekszik kénye-kedvére; hanem azt, hogy mindenesetre olyan bástyája legyen az alkalmazottaknak, hogy azok megfelelő szolgálattétel mellett ne legyenek a vasut kénye kedvére bízva. A Szövetség mostani formája azonban nem kecsegtet senkit azzal, hogy benne védelmet talál, hacsak nem válik alá-

A „Magyar Vasutas“ tárcája.

Gátszakadás.

Irta: Maxim Gorkij.

Forrón tüzött az égboltról a déli nap. Lágy szellő ringatja a tenger fodros tükrét. És a csónak duzzadt vitorlával siklik tova a végtelen-végtelen vizen... A messzeségben rég megszakadt gát látszik; afelé tartunk. Egyre közeledünk hozzá. A habok pedig neki-neki mennek a sziklás gátfalnak, vígan hömpölyögnek be a szétroncsolt alkotmány széles hasadékaiba.

— A tenger nem tűr gátat — szól a viharbarnította tengerész, aki a csónakban kísért.

— Rég van már ez a rés a kőfalban? — kérdem és csodálat fogott el, amint a hullámok óriás erejére gondoltam. Valósággal eltépték a hatalmas sziklatömböket.

— Régen lehet — felelt amaz és gondolatba merült. Ösmeri a tenger és sziklatömbök küzdelmének mondáját? Nem ösmeri? Ha akarja, elmondom.

És azután beszélt.

*

... A Tengernek Hullámai pedig szabadok voltak; szabadok, mint az ég madarai... Vihar anyó dalolt nekik, a Hullámok pedig dévaj-gondtalan hömpölyögtek tova, a végtelen, határtalan messzeségbe...

Az Ember pedig, a gonosz, a szívtelen sarnok, megirigyelte a Tenger Hullámainak

szabadságát; föltette tehát az ő lelkében, hogy elveszi tőlük szabadságukat, hogy ne hömpölyöghessenek továbbá is a feneketlen mélységek fölött, hogy csengő kacajuk ne fogadja többé a kék egen úszó aranyos napot.

És elküldte az Ember az ő engedelmes szolgálait és azok hideg sziklákat ástak a föld méhéből és sülyeszteni kezdték azokat a tengernek mélyére.

A tenger pedig magasra fölcsapta tajtékzó vizét és kacagott és táncolt örömeiben.

És nézték — vígan nézték a Hullámok, amint leszálltak a fekete sziklatömbök a tenger fenekére. Táncoltak, kacagtak és megmogsimogatták a komor sziklákat...

„Mogorva vendégek érkeztek hozzánk a földnek hideg méhéből; fogadjuk őket csengő dallal, szíves indulattal, vigasztaljuk nyájás szóval, hogy együtt játszunk velünk a tengerben és dicsérjük a Fényt, a Szabadságot...“

Ímígyen ujjongtak a fiatal habok. Vihar anyó és Szélvész apó pedig mogorva dörögéssel fogadták a hivatlan vendéget.

A sziklák pedig sülyedtek, egyre sülyedtek, egyik a másik után és szorosan egymáshoz simulva, hatalmas fallá nőttek és szorongatni kezdték a hullámok szabad járását.

A Hullámok pedig megijedtek és rémülettel látták a magas, mogorva falat. Most először esett meg, hogy valaki elzárta az útjukat. S mikor egyenletesen tovább akartak hömpölyögni, neki mentek a barátságtalan, kemény sziklának... Meg-megnyekkentek

belé — aztán visszapattantak... A fal oly hideg volt, oly visszataszító...

És ekkor végesvéig remegett a sóhajtozó tenger. A feldühödt Hullámok pedig rohantak előre és szétzúzódott mellük a komor sziklatömbökön.

„Árulás, árulás!“ — így kiáltottak a kétségbeesett Hullámok. „Barátokként fogadtuk őket és ők ellopták Szabadságunkat!“

Vihar anyó pedig keservesen nyikorgott és Szélvész apó böszön rohant neki a komor sziklagátnak.

„Ti szörnyű, ti kegyetlen sziklák! Hisz ösmertétek ti is a Szabadságot valamikor. Miért fosztjátok meg tőle gyermekeinket?“

És még komorabb lett a kegyetlen sziklák ábrázata.

„Nem mi vagyunk a hibások! Megparancsolták nekünk, hogy itt álljunk — és állunk“ — így feleltek a barátságtalan sziklák és mogorva daccal feszültek neki a háborgó tengernek...

Vihar anyó és Szélvész apó pedig bömbölve, zugva száguldtak tova a tengernek színén. És magukhoz hívták a Hullámokat és elmondták nekik a szomorú hírt.

„Szegény, szegény Hullámok! Oda a Szabadságtok... rabszolgák lesztek ezentúl!“

Azután tovább állottak; a tenger pedig megmerevedett. A nagy, öreg Hullámok visszahúzódtak a tenger legmélyére... Vihar anyó, Szélvész apó, onnan többé elő nem csalják...

A kis Hullámok pedig keserű hallgatással hömpölyögtek tova; s nem hallatszótt többé

zatos szolgáljává azoknak, akik már előre is elosztogatták egymás közt a Szövetség hivatalait. Mert hisz, amint a jelek mutatják, nem is a vasutasoknak kell ez a Szövetség, hanem azoknak, akik állást akarnak benne elfoglalni.

Már pedig akkor mindegy, hogy milyenek az alapszabályok; egészen mindegy, hogy van-e haszna belőlük a vasutasnak. Csak az nem volna mindegy, ha azoknak a nagy dobbal járó komédiásoknak nem jutna benne hivatal.

Ez pedig köztudomású dolog. Ezért nem kell a szövetség a szervezett vasuti munkásoknak, akik szervezetükben sokkal erősebb és őszintébb támaszt találtak, mint a szövetségben találhatnának. Akkor sem mondunk sokat, ha a mozdonyvezetők és a többi altisztek és szolgálk szövetségi lázát meglehetősen gyengének nyilvánítjuk és biztosra vesszük, hogy az a mi sokszor hangzottatott izgatós szereink nélkül is hamar el fog mulni.

Hogy a hivatalnokok mennyire lelkesednek ezért a fenséges intézményért, azt legjobban mutatja az a körülmény, hogy a szövetség élére Marx János urat kellett állítani. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy a vasutas testület vezetőit semmi áron nem szabadna a szövetségbe beengedni; csak azt konstatáljuk, hogy a szövetséget hirdető komédiásoknak szükségük volt egy vasut órára, hogy ennek a révén ezek a szellemi bliputak a jóhiszemű vasuti közönségnek pénzére pályázhassanak.

Mi azt nem tagadjuk, hogy ezen komédiás bódé előtt a kíváncsiság némi csödületet idézett elő és hogy ebbe a Barnum-cirkuszba a hiszékeny közönség egy része meg is váltja a jegyet, de hogy a már ismert oroszánokon és rattlereken kívül ott mást is láthatna, azt kereken tagadjuk. Azt is tudjuk, hogy ezek a mutatvány oroszánok a kölcsönbőrrel csak kevésbé tetszetős ismert alakjukat akarják eltakarni.

Mi mindezeket nyugodt meglepedéssel konstatáltuk már akkor, mikor ez az előkelő állatsereglet hivatalos zeneszóval körutjára indult. A jóhiszemű közönséget pedig figyelmeztettük, hogy ne üljön föl a reklámnak.

Megérezte a veszedelmet a vasutas klub exkluzív uritársasága is, ez a tehetetlen lusta

komondor is és egyideig vicsorgatta fogait erre az exotikus látványosságra, mert féltette tőle a maga jó falatjait; de előkelő gazdájának rászólására — morogva bár — végre beletörődött abba, hogy a komédiások az ő kényelmes hajlékában melléje telepedjenek.

Annak a nagy őszinteségnek és testvéri együttérzésnek, melylyel a szövetséget létrehozni akarják, legjobb bizonyítéka az, hogy akadtak a jövőbeli tagtársak között olyanok is, akik az altiszteknek urazásán megbotránkoztak. Az a kis ostobaság pedig, mely «Haladásnak» nevezi magát, azzal a sületlenséggel áll elő, hogy a hivatalnok urakon jogfosztás történt ezáltal és azt követeli, hogy megkülönböztetésül az altisztektől, őket a «tekintetes» jelzővel tiszteljük meg.

Mindezek után pedig azt akarják, hogy mi, a szervezett vasuti munkások a szövetségbe lépünk!

Ha már az altisztekkel szemben ily magatartást tanusítanak, akik közül sokan műveltség dolgában messze túlhaladják a hivatalnokokat, milyen helyzete lenne a Szövetségben annak a szolgál rangban levő váltóórnek vagy vasuti munkásnak?

Az altisztek, szolgálk és munkások merítsenek tanulságot a hivatalnokoknak irányukban tanusított eddigi jóakarataiból és ne üljenek fel a csábítgatásoknak. Nem rájuk, hanem a fizetendő tagdíjakra van szükség, hogy a szövetséges urak jól fizetett állásokat és kényelmes kaszinót tarthassanak a maguk számára.

Nekünk a Szövetségben semmi keresni valónk nincs. Az a kisebb hivatalnok talán az üvegen keresztül megnyalhatja a mézes madzagot, de a többi alkalmazott vagy munkás bizony még így sem fogják élvezni a Szövetség által teremtendő menzország gyönyöreit. Mert ők nem oda valók.

Mi keresni valója van annak a füstös, kérges tenyerű munkásnak azok között a született, recipiált és nem recipiált urak között?

Ott nagyon is szűk az ajtó. Nem mehetnének el egymás mellett anélkül, hogy az a frakk vagy szalónkabát véletlenül be ne piszkolódjék tőlük.

Azt pedig csak nem gondolják munkás-

társaink, hogy például egy szövetségi bálon az alelnök vagy a titkár ur feleségét meg-táncoltathatják, vagy hogy azok a fehér keztyűs urak közeledni fognak ahhoz a kartonruhas szerény munkaslányhoz? Ki maradna akkor a Hunyadiéri vásárcsarnok előkelő hölgyközönsége számára!?

Vagy talán a Tátra kiránduláson akarnak velük bankettezni? Vagy azt gondolják, hogy ilyenkor a lelkesedés hevében Jócsák Turtsányi urral és Farkas Izor pedig Breuer-Barabás uraságokkal fognak összecsókolkozni és egymásnak örök hűséget esküdni?!

Ha pedig munkástársaink abban reménykednek, hogy a Barabássá vedlett Breuer-oroszlán — a Szövetség titkára — fenyegető bölgésével az igazgatóságot annyira képes megijeszteni, hogy ijedtében a munkások napibérét rögtön felemeli 2 koronával, csak hogy ez a rettenetes oroszlán meg ne egye szőröstül-bőröstül, akkor is nagyon csalogódnak, mert nemcsak az ókorban, hanem most is fel tudják ismerni az oroszánbőrbe bujtatott szamarat.

Egyszóval nekünk nincs szükségünk erre az uri szövetségre. Maradjunk mi a magunk körében, a magunk szervezetében, erősítsük meg azt azáltal, hogy a legszélesebb körben terjesszük és új elvtársakkal gyarapítsuk. A jövő amugy is a munkáé, tehát a mienk!

S Z E M L E.

BELFÖLD.

«Ur» és «tekintetes». Az altisztek mozgolódtak, ülészttek, kérvényeztek és megkapták azt az egetverő vivmányt, hogy ezental «ur»-nak szólítsák őket. Egyéb semmit, de ezt megkapták és nagy az örömük.

A miskolci «Haladás» című mellényzseblapocskában valami buta fráter azt ajánlja, hogy a hivatalnokok most azt követeljék, hogy a hivatalos érintkezésben nevük elé a «tekintetes» megszólítás jöjjön. Talán ezt az óriási engedményt is megkapják.

vidám kacajuk — szabadságdalaik elnémutak. És a nap homályos fényt szőrt a szürke zavaros égből... És néha-néha nagy ritkán, a fiatal Hullámok meg-meg unták a keserű rabságot. Közös támadással neki mentek a közös ellenségnek. Egymáshoz simultak, szorosan, erősen, zárt sorban támadták meg az éles köveket; de a dacos sziklák nem rendültek meg; és messze elhangzott a bátor küzdőknek sóhaja, a haldokló Hullámok nyögése... És sirás és zokogás tölté be a végtelen tengert...

És sok esztendő elmúlt; és számtalan fiatal Hullám melle zuzódott szét a sziklafalon...

És köröskörül egyre szomorubb, egyre sötétebb lett minden. És nyugtalanság szállotta meg a Hullámokat.

„Várunk és erőt gyűjtünk” — gondolták magukban.

És ismét eljártak az évek és a fiatal Hullámok megerősödtek; és ekkor hirnököket küldtek szerteszét a hatalmas tenger minden irányában, hogy harcra szólítsák a szunyadokat, harcra a sziklák ellen.

És hirnökök szálltak le a tenger mélységes fenekére a nagy, az agg Hullámokhoz és harcra szólították őket.

A tisztas aggok pedig kedvetlenül csóválták fejüket és szóltak:

„Oda van a mi erőnk, oda a lelkesedésünk, — hogy harcoljunk mi most a sziklakkal?”

És ismét hirnökök mentek, kik fölkeresnék Vihar anyót, Szélvész apót. A hirnökök pe-

dig hiába kutatták végig a tengert — végre rájuk találtak a hegyek szakadékaiban.

„Üdv nektek, drága rokonok — hirnökként jövünk hozzátok a Hullámoktól. Siessetek le a hegyek szakadékaiból a szomorú tengerre, tépjétek szét a gyalázatos békókat, amelyek lekötötték testvérink bátorságát, költsétek életre az öreg Hullámokat, éleszszétek föl bennük a szabadság szomjúságát; gyűjtsétek egybe az elkeseredett harci seregeket és vigyétek harcba a sziklák ellen! Küzdelemtől, haláltól nem rettegünk — hisz testvérink Szabadsága forog kockán!”

És ekkor hatalmasan megindult Vihar anyó szive és Szélvész apó ereiben forrón lüktetett a vér. És visszagondoltak akkor rég letűnt daliás időkre...

Boldogan nézték a fiatal hirnököket és a hegyek szakadékaiból messze elhangzott a tengeren hatalmas, dübörgő kiáltásuk.

„Jövünk már! Jövünk már! Jövünk már! Megmentjük a Szabadságot, a Szabadságot! Rajta hát, hatalmas Hullámok, ébredjétek! Tépjétek el a láncokat, zuzzátok össze a Szabadság korlátait!”

És a dörgő szózat nagymessze elhatott... Fölebredtek a szunyadók, megijuhodtak az aggok — és harci kedv, bátorság tölté el keblüket.

A Hullámok pedig fölemelték büszke fejüket és indultak a hadi szózat után.

Nehéz-feketén borult az éjszaka a tenger föl és nagy sötét felhők fűdték az égboltot, amikor elhangzott az első harci kiáltás.

A Hullámok pedig hömpölyögtek keletről

nyugatra, délről északra és hosszú egyenes csatosorba állottak.

A fiatal Hullámok pedig egymást multák fölül vakmerő bátorságban és kiki első akart lenni a támadásban.

És rohantak előre, magasra fölcsapva; és segítségükre sietett hatalmas zugással a Vihar, hangos dübörgéssel a Szélvész...

És csatára készen állott a hatalmas sereg. „Fel hatalmas Hullámok! Győzelem vagy halál!”

És megremegtek a komor sziklák... már-már közeledtek a Hullámok... egyre gyorsabban, egyre hevesebben rohantak feléjük... És vér fűté a kemény sziklákat, a bátor harcosok vére.

„Gyermekeim, édes gyermekeim! sóhajtott Vihar anyó. — Elestek immár az elsőközületek! És még sokan, sokan fognak elvérezni; de mi megsemmisítjük az ellenséget — megsemmisítjük még ma!”

És hatalmas zugás járta végig a tengert. Ismét újabb Hullámok jöttek az elesettek helyébe... Rémes volt nézni hatalmas támadásukat... Hangos dübörgéssel pattantak vissza a sziklák kemény faláról, meghátráltak — újra neki feszültek — és haldokló zokogásuk harcra szólította testvéreiket.

A sziklák pedig állottak szilárdan és fenyegető végtelen sorban. Hullám Hullám után közeledett, a Szabadság közös, mérhetetlen, megfélemlíthetetlen tábora...

A tenger pedig átlépte az ő partjait, a Hullámok mind együtt rohantak a harcba

Nevét az egész világ. Nevétünk mi is, de kicsordul bele a könnyünk. Kacagtató az egész világnak, de nekünk végtelenül fájdalmas, hogy tizezei a becsületes embereknek ilyen korlátozott gondolkörben mozog.

Memorandum-özön. Valóságos vízözön a memorandumoknak öntötte el Vörös László kereskedelmi minisztert, amióta azok a foglalkozási körök, amelyek a kereskedelmi minisztériummal összefüggésben állnak, látták, hogy a Máv. munkások és ideiglenes alkalmazottak memoranduma gyors és sok tekintetben megfelelő elintéztést nyert.

A memorandum-vízözön nagy részét a Máv. kinevezett alkalmazottai szolgáltatják. És itt két tény tűnt föl. Az első az, hogy ezek a derék emberek, de rossz muzsikuskok érezték, tudták ugyan, hogy sok baj és teher nyomja a vállukat, de nem láttak elég tisztán ahhoz, hogy pontosan megjelölhessék a bajok forrását és azokat a módokat, amelyek segíthetnek rajtuk. Innen származik az a szomorú kapkodás és bántó értelmetlenség, amelyik az egyik-másik memorandum-ban megnyilatkozik.

A másik feltűnő jelenség, hogy míg a 40,000 munkás és ideiglenes alkalmazott — hála szilárd szervezettségének — egy egységes memorandumba foglalta követeléseit, addig a többi szolgálati ágak minden csoportja külön emlékiratot nyújtott be, nem csak nagyrészt értéktelen követelésekkel, hanem egymás ellen intrikálva, egymásra rálicítálva, egymást eláztatva benne. Ezekben az apró-cseprő emlékiratokban is gyászosan nyilatkozik meg a kinevezett vasutasok szétagoltsága és széjjelhúzása.

De megsokallotta a miniszter is ezt a memorandum-vízözönt és a következő félhivatalos értesítéssel *sommásan* intézte el őket:

A magyar királyi államvasuti alkalmazottak közt helyzetük javítására vonatkozólag megindult széleskörű mozgalom nem csekély mértékben vette igénybe a kereskedelemügyi minisztert, ki a folyamodók küldöttségeitől átvett kérvényeknek mielőbbi lejártyalását helyezte kilátásba. E kérvények közül az államvasuti munkások és egyéb ideiglenes alkalmazottaknak, valamint a mozdonyvezetőknek emlékiratszerű kérvényei már korábban elintéztést nyertek. Ezekon kívül azonban még nagyszámu más kérvény

igényelte a miniszter elintéztését, amely kérvények az irodatisztek, kezelő altisztek, távirászkok, felső ipariskolát végzett és egyéb előképzettséggel műveltek, főmozdonyvezetők, kompintézók, állomás előjárók, állomás-, mozdony-, pálya-, távirda-, szertár-ültetvény-, szemafor- és alagutfelvigyázók, továbbá kocsimesterek és főkocsimesterek, raktárnokok és főraktárnokok, kalauzok és főkalauzok, az osztrák-magyar államvasutól átvett vonatkisérők, vonatkísérő lakatosok, kiadó örök, hivatalszolgák és mozdonyfűtők helyzetére vonatkoztak, tehát a legkülönb-félebb kategóriák szolgálatának és viszonyainak megvizsgálását teszik szükségessé. A miniszter mindezekkel személyesen foglalkozván, arra a meggyőződésre jutott, hogy a kívánalmak elintéztése melőzhetetlenül kapcsolatba hozandó a magyar királyi államvasutak *cim- és illetményszabályzatának revíziójával*, miért is a magyar királyi államvasutakat utasította, hogy az igazgatósággal közölt kérvényekre az említett szabályzatnak folyamatban levő átdolgozásánál figyelemmel legyen és az új szabályzat tervezetének elkészítését akkép siettesse, hogy rövid idő alatt felterjeszthető legyen.

Mi, igen természetesen, a legmélyebben sajnálhatjuk csak, ha a félhivatalos közleményben felsorolt kategóriák helyzetének a javítása halasztást szenvedett. De az igazság érdekében meg kell mondanunk, hogy annak nagyrészt ők maguk az okai azzal, hogy a céltudatos és szilárd szervezkedéstől eddig távoltartották magukat.

Ennek a szervezetlenségnek a következménye az, hogy lényegesen, gyakran kicsinyes dolgokat követeltek, hogy követeléseik egymásnak ellentmondók, szétforgácsoltak és — ami a legfontosabb — nem bírnak azzal a súlylyal, amelytől kedvező elintéztésük első sorban függ.

Vonják le az illető kategóriák a tanulságot és kövessék a munkások és ideiglenes alkalmazottak példáját: csatlakozzanak a céltudatos vasutas-szervezethez, a *Magyar Vasutas* táborához!

A Máv. mérnökeinek és jogászainak mozgalma. A Magyar kir. Államvasutaknak azok a hivatalnokai és tisztviselői, akik főiskolát végeztek, szintén mozgolódnak, panaszkodnak és követelődnek. Vasárnap a mérnök- és építészegyesület termében ülést tartottak, melyen sérelmes helyzetükről és lehető orvoslásáról tanácskoztak. Az ülésen elhangzott beszédek foglalata a következő:

A mérnökök és jogászok javadalmazása, a Máv-nál a Hieronymi által beterjesztett fizetésrendezés előtt is messze mögötte állt a külföldi vasutak hasonló kvalifikációjú alkalmazottainak javadalmazása mögött. Az előterjesztett ily értelmű memorandumra annak idején azt a biztató választ kapták, hogy kérésük méltányos és az illetményszabályzat rendezése alkalmával minden esetre tekintetbe fogják venni. Ezzel szemben a *fizetésrendezés* nemcsak *nem elégítette ki* a fölkellett jogos reményeket, hanem oly *végzetes* helyzetet teremtett, amely általános elkedvetlenedésnek lett a szülőanyja. Ez az elkedvetlenedés mind nagyobb téri hódít a máv. jogász és mérnök körében. A két év előtt történt fizetésrendezésnek az volt a célja, hogy a husz év alatt elavult illetményszabályzatot az összes személyzet javára megváltoztassa. A *megélhetés súlyosodó viszonyai és a szolgálat* bizonyultabb, tehát *nehézebb* volt indította erre a vezető köröket.

Az elhangzott beszédek számadatokkal bizonyították, hogy a fizetésrendezés előtti volt állapot hasonlíthatatlanul kedvezőbb volt a mérnökökre és jogászokra nézve, mint a mostani. Az eredmény tehát az, hogy míg a személyzet egyrészt, ha keveset is, de nyújtott legalább valami kedvezményt az illetményszabályzat megváltoztatása, addig éppen a legkvalifikáltabb hivatalnokok háttérbe szorultak. Lehetetlen helyzet, hogy a mérnökök és jogászok egy státusban vannak a többi hivatalnokokkal. De ezen a visszás helyzeten a fizetésrendezés előtt legalább úgy segítettek, hogy az előléptetésnél hetvenöt százalék hivatalnok sorban ment a felsőbb rangosztályba, a többi huszonöt százalékot az utánuk következő, főiskolai képzettséggel bírókból állították össze. Ez utóbbiak tehát rendszerint a rangosztályok végén gyűltek össze. Így történhetett meg, hogy az utolsó két előléptetésnél, ahol a kvalifikációra való tekintet nélkül csak a sorrendet tartották meg, jogászok, mérnökök alig vagy egyáltalán nem léptek elő. Ebből pedig az következik, hogy ezek helyzetén nemcsak nem segített a fizetésrendezés, hanem még meg akarják rajtuk torolni azt is, hogy azelőtt némiképpen számításba vették az előléptetésnél a képzettséget.

Az ülés résztvevői egyértelműleg hangoztatták a mostani sérelmes helyzet megváltoztatásának szükségességét. Nemcsak budapesti, hanem vidéki küldöttek is résztvettek az ülésen és bejelentették, hogy a vidéki kartársak is érzik helyzetük fonák voltát és csatlakoznak a mozgalomhoz. Egyelőre kisebb bizottságot küldtek ki a minisztériumhoz intézendő memorandum kidolgozására.

Érdekes, nagyon érdekes ez a mozgolódás! Tehát elégületlenek a helyzetükkel a Littkék és Müller Jancsik is. Akik a vasuti munkások mozgalma leplezetlen gyűlölettel kísérték — tisztelet a kivételnek! — és a mi szervezkedésünk elé minden lehető és lehetetlen akadályt gördítették, azok most maguk is szervezkednek helyzetük javítására!

Helyes. Csak mozgolódjának és követelődzenek a tekintetes és nagyságos urak. Sok sikert is kívánunk az uraknak.

De kívánunk még egyebet. Azt, hogy őszinték és józanok legyenek. Lássák be, hogy ha ők is sérelmesnek találják helyzetüket és a súlyos megélhetési miatti panaszkodnak, mennyivel inkább van oka panaszkodni és helyzetének javítására szervezkedni a vasuti munkásnak, ideiglenes alkalmazottnak, szolgának és altisztnak. És ha ezt belátták, ne akadályozzák a mi szervezkedésünket, sőt inkább mozdítsák elő.

Ezt követeljük mi a követelődő mérnök és jogász uraktól.

Mozdonyvezetők szövetsége. Megemlékeztünk lapunk utolsó számában arról, hogy a Máv. mozdonyvezetői a lehető legerélyesebb körben részesítették a Turtsányi-féle alamizna szövetséget és egyértelműleg kijelentették, hogy nem kérnek ebből a széllármóságból. Ellenben elhatározták, hogy megalapítják a Mozdonyvezetők Országos Szövetségének Otthonát. E célból ötven mozdonyvezetőből álló küldöttség kereste fel *Ludvig* Gyula elnökgazgatót, hogy meghallják, mi az ő véleménye az otthonról, mielőtt Vörös László kereskedelemügyi minisztert is küldött

és szünet nélkül hangzott a tengeren zugó jajgatásuk.

A nagy öreg Hullámok hatalmas orszá-lanokként siettek a fiatalok segítségére. Fék-telen erővel rohantak a fekete szikláknak és amint meg-megrázták hófehér sörényüket, csak úgy remegett belé körüskörül a föld...

És már-már szürkült a hajnal és még mindig állott a sziklafal, mozdulatlan, mereven... A szélvihar még mindig vadul száguldott idestova és a Hullámok még egyre zuzódtak szét az érdes sziklákon...

Az emberek pedig seregestől özönlöttek a partra és nézték a küzdelmet. Sötét komoran nézték, mint hullanak el harcban a vitéz harcosok és magát a kegyetlen zsarnokot, aki fölépítette a sziklafalat, rémület fogta el az ijesztő látványtól.

Most már megbánta, amit tett, most már szíves-örömet visszaadta volna a Hullámoknak az ő Szabadságukat — de későn. A Hullámok most már nem kértek a kegyelméből...

Tulságosan sokan estek már el közülök és az élőket erősen üzte a bosszu vágya.

És a Szélvihar üvöltve száguldott tovább és a Hullámok bösz elszántsággal feszültek neki a köveknek és megremegett a komor sziklagát...

Most meghátrálnak — ujult erővel új támadásra készülnek...

Vad zűrzavar keletkezik... Süvöltés, zugás, dörgés... a tenger legmélye kifordul, mintha össze akarna folyni az égbolttal...

És rémes dübörgéssel összeomlottak a sziklák... Elsülyedtek a tengerbe, oda, ahol a harcban szétzuzott Hullámok milliói pihentek...

«Félre gyalázatosak! — kiáltott bösz haraggal a tenger. Ez a Szabadság harcosainak szentelt sirja!...»

És a tenger feneketlen mélye tátongva föltárlt és az átkozott sziklák zuhantak... zuhantak...

A korlátlan, a szabad tenger pedig ujjongott és kacagott: mert ime megtört az el-lenség dacos hatalma.

És a Hullámok ismét szabadon száguldoztak és énekelték az elhült hősöknek dicséretét, kik ifjú éltükkel küzdötték ki testvéreik Szabadságát:

Dicsőség az elhunytaknak —
Az élőknek Szabadság!

Én pedig megbüvölve ültem ott a dicső mondának csudás szépségétől. Szent rémülettel néztem a szabad hullámokat — a szabad hullámok erejét — bátorságát.

Fölöttem az égnek kék boltja borult — alattam a korlátnélküli végtelen tenger ragyogott a májusi nap verőfényében.

És a messze távolból ide hallatszott a nagyváros zugása — a sajnálatra méltó tömeg ostoba nevetése, a korbács zuhogása, a láncok csörgése és a szenvedők sóhaja...

És úgy éreztem, mintha ott — messze messze a szélvihar zugását hallanám...

Ó emberek — ti szerencsétlen sajnálatra méltó emberek!...

séileg felkeresné. Ludvigh Gyula előtt a küldöttség vezetője *Pethő* Tivadar mozdonyvezető kifejtette, hogy megalakítani óhajtják a mozdonyvezetők országos otthonát, azonkívül pedig saját hatáskörükben egy Magyar Mozdonyvezető című szaklapot óhajtának kiadni. Mindezen dolgok megbeszélésére egy országos értekezletet akarnak egybehívni, a minnek tudomásulvételét kéri.

Ludvigh Gyula válaszában kifejtette, hogy örömmel veszi tudomásul a küldöttség kérését, annál is inkább, mert a felvetett eszme megvalósítását a maga részéről is igen üdvösnék tartja és ezért kilátásba helyezte, hogy mindenkor szívesen fogja támogatni kívánásaikat és hogy bármikor számíthatnak elnöki működése alatt az ő pártfogására.

A küldöttség azután felkereste *Lendvay* Márk főfelügyelőt, akinek szintén előadták kérésüket. *Lendvay* a küldöttséget szintén szívesen fogadta. Innen a küldöttség *Forcher* Adolf, a vontatási szakosztály főfelügyelőjéhez hasonló kérrrel fordult, majd a kereskedelemügyi miniszteriumba ment, ahol *Vörös László* kereskedelemügyi miniszter fogadta a mozdonyvezetőket.

Vörös László kereskedelemügyi miniszter kijelentette, hogy ő a vasutasok érdekeit mindenkor szíven viselte, amint azt minisztersége alatt többször is volt alkalma bizonyítani, szívesen felkarolja a magyar mozdonyvezetők kérését és igéri, hogy tőle telhetőleg mindent el fog követni a célból, hogy a küldöttség által tolmácsolni kívánások minél előbb jogos kielégítést nyerjenek. A küldöttség *Vörös László* kereskedelemügyi miniszter szavait éljenzéssel fogadta. A miniszter ezután a küldöttség tagjaival hosszabban elbeszélgetett.

Allamtisztviselők szervezkedése Franciaországban. Bordeauxból, ebből a nagy, francia városból azt az érdekes hírt hozza a táviró, hogy ott vasárnap több száz posta- és távirda-tisztviselő gyűlést tartott, amelyen nagy többséggel elhatározták, hogy csatlakoznak ahhoz a mozgalomhoz, amely az összes franciaországi posta- és távirda-tisztviselők részére a modern osztályharc alapján álló szakszervezetet akar létesíteni.

Franciaországban a posta- és távirda-hivatalnokok is az egyedül helyes és célravezető utra tértek; nálunk, sajnos, még a Máv. altisztek és szolgák jó része is vagy teljesen közömbös a helyzetével szemben, vagy pedig a hitszegő és eivárló zsirondisták karjaiba veti magát. De nálunk is eljön a fölvilágosodás és jó utra térés ideje.

Portyázás az alamizna-szövetség körül.

A budapesti és vidéki szervezett vasutasok, elsősorban vasuti munkások és ideiglenes alkalmazottak véleménye a *Turtsányi-Breuer*-féle alamizna-szövetség kérdésében teljesen kialakult.

Országos értekezlet a politikai viszonyok folytán nem tartható, de nélkül is a következő álláspont szabható meg.

1. *Szervezett vasutas nem lép be az alamizna-szövetségbe.*

2. Minden becsületes és józan vasuti alkalmazott kötelessége társait óva inteni és fölvilágosítani, nehogy a *Turtsányiék* hálójába kerüljön és azáltal *anyagilag és erkölcsileg* kárt szenvedjen.

3. A szervezett vasutasok ragaszkodnak ahhoz, hogy az általunk, sok ezer vasuti munkás és ideiglenes alkalmazott megbízásából beterveztett egy nyilvános nagy gyűlés által jóváhagyott alapszabályokkal **külön becsületes és tisztességes Vasutasok**

szövetsége alakuljon, amely a mi szövetségünk lesz.

A szervező-bizottság e célból már fennjárt a *kereskedelmi miniszternél és államtitkárnál*. Utaltak arra, hogy *Turtsányiék* a mi alapszabályainkat, amelyeket figyelembevétel céljából adott át nekik a miniszter, egyszerűen *elsikkasztották*. Utaltak arra, hogy az alamizna-szövetség szervezete, alapszabálya, vezető embereinek hitványsága folytán alkalmatlan céljaira, ennek folytán szükséges, hogy épp úgy, mint a mozdonyvezetők, a **vasuti munkások is külön szövetséget alakítsanak.**

Mindkét helyen biztató választ kaptunk. Meglesz tehát a mi szövetségünk. Addig pedig megmaradunk a mi szabad szervezetenk mellett, amelynek középpontja a *Magyar Vasutas*.

Munkástársak! Ne hagyjátok magatokat a zsirondisták által megnyergelni és kifosztogatni.

Le az elvárulókkal és lélekufárokcal!

Éljen a céltudatos vasutasok becsületes egyesülése!

A debreceni kudarc.

Az alamiznaszervezők e hó 24-én, vasárnap délután Debrecenben akarták komédiás szervezésüket előadni, de csufos kudarc érte őket.

Délelőtti a debreceni szervezett vasutasok tartottak az Otthon kávéház udvarában fényesen látogatott gyűlést. Elnök *Bencze* István, jegyző *Nagy* Lajos munkástárs volt.

A napirend első pontjának, a *«szervezkedésnek»* előadója *Kiss* Miklós munkástárs, (Budapesti k. p. u. kocsiműhely) volt. Lelkes ékesszólással magyarázta a szervezkedés célját és hasznát, ezután rátért a *Turtsányi-Breuer*-klikk bűnös üzeneteinek és az általuk gründolt alamizna-szövetségnek az ismeretelésére, végül pedig a szervezett vasuti munkások által beterveztett szövetségi alapszabályt ismertette. Szavait nagy lelkesedéssel fogadták a zsirondisták komizságainak a felsorolásánál a megbotránkozás tört ki az egybegyűlt vasutasokból.

A napirend második pontját: *«helyzetünk és a nyugbérpénztár»* — *Kellner* István munkástársunk (Istvánbeli műhely) ismertette. Alapos, meggyőző érvekkel részletesen mutatta ki a vasuti munkások helyzetének tarthatatlanságát és bírálta a nyugbérpénztár visszasságait. Szavait nagy tetszés kísérte mindvégig.

A napirend harmadik pontjához — a *sajtó* — *Pászty* Károly munkástársunk (Budapest k. p. u.) szólott, aki lelkes szavakkal hívta föl a munkásokat, hogy addig, míg a *mi szövetségünk* alapszabályait a miniszter jóvá nem hagyta, a *Magyar Vasutas* köré sorakozzunk és ne legyen vasuti munkás, aki nem támogatja előfizetéssel a saját lapunkat, amely egyetlen támaszunk és összekötőkapcsunk. A beszéde nyomán támadt általános helyeslés a bizonyítéka, hogy *Pászty* munkástárs szavai jó talajra találtak.

Felszólalt még buzditóan *Palács* Gyula munkástársunk, mire a gyűlés lelkesedéssel elfogadta a következő

Határozati javaslatot:

A Debrecenben 1905 szeptember 24-én megtartott vasuti munkásgyűlés kimondja, hogy *csakis abba a szövetségbe lép be, amelynek alapszabályait a vasuti munkások beterveztették be.* A zsirondisták által létesített érdekszövetségtől *megvetéssel fordul el.* Kimondja továbbá a gyűlés, hogy minden becsületes vasutasnak kötelessége a *Magyar Vasutast* előfizetni és támogatni.

A zsirondistáknak délután kellett volna

megtartani a szervező-gyűlésüket, de *nem jelent meg senki* a gyűlésükön, mire a szervező vigécek hosszú orral elkullogtak Debrecenből.

A zsirondista vigécek «szerveznek».

A *Turtsányi-Breuer*-kompánia érdekében egy csomó vigéc házalja végig az országot azon a címen, hogy «szervezik» az alamiznaszövetséget. Figyelmeztetjük a vidéki vasutasokat, hogy legyenek óvatosak és tartsák a kezüket a zsebükön. A vigécek nevei: *Turtsányi* Pál, *Breuer* Barabás Ferenc, *Somogyi* Henrik és *Dömötör* Vilmos. Vannak alvigécek is, az egyes vidéki központok stréberjei és talpnyalói.

Ahol ezek a vigécek megjelennek, ki kell őket ebrudalni. Ez a legjobb módja a védekezésnek a vasutas-zsebrákok ellen.

Hogyan «szervezkednek».

Egy pár helyen szervezkedtek már a zsebrákok. A szervezőbizottságba csupa hivatalnokot választottak, munkás, altiszt, szolga nem akadt. A legtöbb helyen alig egy-két ember jelent meg a szervezkedő ülésen, ahol többen voltak, ott keményen megtámadták a zsirondistákat, néhol pedig, mint Zágrábban, Fiumében az ülés résztvevői egyszerűen a faképnél hagyták a vigéceket.

Debrecenben, Miskolcon, a Budapest déli kerületben alig akadt annyi ember horogra, hogy megalakíthatnák a kerületeket. A Budapest északi kerület megalakulásánál annyi kifogás és vád merült föl a *Turtsányi-érdekszövetség* ellen, hogy valóságos kudarc ez a «siker».

Figyelemre méltó, hogy itt beválasztottak a kerületi bizottságba olyan kartársakat, akik nyilvánosan kijelentették, hogy nem biznak sem ebben a szövetségben, sem a kétes erkölcsű vezetőiben.

A munkások részére kinevezték *Turtsányiék* Reich Izsákot, *Stieder* Sándort, *Karger* Józsefet és *Matkovics* Gyulát stb. Reich, *Sneider* stb. munkástársak a műhelyértekezleten megtagadtak minden közösséget a zsirondistákkal és keményen elítélték őket. Nagy meglepetést keltett tehát, hogy most egy társaságba jutottak a zsirondista zsebrákokkal. Elvárjuk, hogy Reich és társai *nyilvánosan tiltakoznak a nevükkel üztött visszaélés ellen*, ellenkező esetben a szervezett vasuti munkások levonják a konzekvenciákat a magatartásukból.

A Keleti műhelyből három hirhadt jómadár rokonszenvez a zsirondistákkal: *Fuit* Ignác, *Brujmann-Bárdos* József és *Sztulik* József. Jövő számunkban bemutatjuk ennek a három mákvirágnak a fotografiáját, hogy mindenki tisztán láthassa azt, hogy a szemétkompániához csak szemétnép csatlakozik.

Aki valamit ad az egyéni tisztességére és tisztaságára, az távol tartja magát attól a vegyes társaságtól!

Erélyes kosár.

A *Vasut* utolsó számában *Lévai* Soma szer-tári fölvi-gyázó kemény bírálatot mond az alamiznaszövetség alapszabályain. A bírálatban megnyilatkozó komoly törekvés az igazság után, elfeledtetni velünk azt a gyanus helyet, ahol napvilágot látott és ezért alábbiakban közöljük *Lévai* cikkét:

Nincs arra a szövetségre semmi szükség s csak arra lesz alkalmas, hogy a vasutasokat a tagsági díjjal terheljék. A tagsági díj nem sok, de éppen ez is bizonyítja, hogy nagy dolgokat attól nem lehet várni.

Az alapszabály ugyanis azzal akar hódítani, hogy *ígér fűt-fát, persze csak úgy általánosságban, hogy jogilag ne kötelezze*. Így például jogvédelmet ekkép: «Ha az érdekelt fél vélt igazságát magánaton érvényesíti, pernyertesség esetén tényleges perköltéseit a szövetség megtéríti abban az esetben, ha a bíróság e költségeket meg nem ítélte, vagy ha e megítélt költségek behajthatók nem volnának». Hiszen ez kész abszurdum. A szövetség az esetre ígér jogvédelmi költséget, ha a tag pernyertes, de a bírós-

ság ezt nem itéli meg? Hát ilyen is létezik? Hiszen azt mindenki tudja, hogy pernyertesség esetén a bíróság a költségeket tartozik megítélni a pervesztes ellenfél terhére. Pedig a vasutas érdeke csak az ellenkező lehet, hogy a szövetség akkor garantírozza a perköltségeket, ha netán pervesztes lesz s így neki kellene megfizetni. Így van ez a Rudolf koronaherceg-egyesületnél, de másképp józan ész szerint nem is lehet. Az alapszabály tehát itt nyilvánvalóan tévedésben hagyja a kevésbé értelmes vasutasokat, kik jogvédelmet remélnek, de nem kapnak.

Második slagerje a szövetségnek: a családi tanácsadó intézménye valamely tag elhalálozása esetén. Ez egyenesen a Máv. adminisztrációjának kifigurázása. Mert a fennálló rendeletek szerint az elhalt vasutas szolgálati főnöksége tartozik azonnal a nyugdíj-, nyugbér-, temetkezési-segély stb. folyósítása iránt a kellő utbaigazítást megadni s hivatalból intézkedni. A temetés- és vagyonrendezés pedig mindenkor a gyászoló családnak annyira belső ügye, hogy ebben az irányban kegyetlenség lenne az elhunyt iránt idegen, ismeretlen «tanácsadót» kérni fel.

Harmadik jótékony cél «az elhalt tagok hátramaradottjainak támogatása». Szép az eszme, de nincs az a jogtudós, ki az alapszabályból valami ilyen jogot biztosítani tudna. «Legfeljebb 100 korona erejéig» kaphatnak a hátramaradottak, mondja az alapszabály: «segélyt» vagy «kölcsönt». Tehát megvan szabva a határ, hogy meddig, de nincs megmondva, hogy mennyit van joga igényelni. Az alapszabály szerint tehát semmit, esetleg 1 koronát, vagy 100 koronát, aszerint, hogy milyen lesz a pénzügyi helyzet. (Vagy a protekció!)

Ime, elmondottam a szövetség «jótékony céljait», melyek egészen véve, semmit sem érnek. A Máv. kebelében egyébként van elég jótékony egyesület, melyek a fentebbi célokat minden kétséget kizáró módon szolgálják. Teljesen fölösleges tehát «az orsz. szövetség» jelszava alatt a jótékony egyesületek számát szaporítani, főleg, amint a fentebbiekből nyilvánvaló, hogy ez a szövetség látszólagos jótéteményeket ígér s így jogosulatlan versenyt csap a valóságos jótékony egyesületeknek.

Azután micsoda megdöbbentő hivatali apparátust akar ez a szövetség a szegény vasutasok terhére létesíteni. A központ iveretőség tisztikara: 1 elnök, 3 alelnök, ügyvezető alelnök, főszámvevő, titkár, jegyző, két számvizsgáló, pénztárnok, választanak ellenőr; továbbá minden kerületi csoportnak elnököt, alelnököt, titkárt, pénztárost és ellenőrt. Eddig tervbe vettek 52 kerületi csoportot, ennél fogva a szövetség 272 tisztviselőt választ. Micsoda felesleges időpazarlást végez ez a 272 szövetségi tisztviselő?

A merre járunk, arról beszélnek, hogy *senki se lép be a szövetségbe*. Mondják, hogy 2—300-an írták alá mindössze, azok is az alapszabályok ismerete nélkül. Kérve kérjük a szövetség alapítóit, ne fáradjanak az eszme keresztülhajtásával s mivel ferde csapáson indultak, a közbizalom elveszett az eszme iránt, legjobb tehát abba hagyni. A vasutasok nagy testülete szabadabban fog mozogni a szövetség béklyói nélkül, ha szavát akarja hallatni. Ez a nagy tömeg meggyőződése.

Az új elnök.

Azt a meglepő hirt kapjuk, hogy *Marx János* helyettes elnökgazgató, főként a mi szókimondó ostromunk következtében lemondott a szövetség szervezőbizottságának elnökségéről és *kinevezte* maga helyett elnöknek *Sarlay Jánost*.

A lemondásnál nem kevésbé meglepő a kinevezés. *Sarlay* a konzumban tudvalevőleg dr. *Kiss János* csatlósa volt és gyászos szereplését annak idején a zsirondisták is elítélték. Sok jellemző kijelentését tudnók citálni a zsirondistáknak *Sarlay* ellen és *Sarlay*nak zsirondisták ellen.

De nem pletykázunk, csak két tárgyi kérdést vetünk föl:

1. Igaz-e, hogy *Sarlay János néhány száz kemény ellenzéki embert akart toborozni, hogy segítségükkel fölrobbanthassa az egész szövetség-svindlit?*

2. Azért változott meg *Sarlay János* véleménye a *Turtsányi-szövetségről*, mert elnök lett?

Még két kérdés.

Még két kérdést kell az alamizsna-lovagokhoz intéznünk:

1. K nek a pénzen utazgatnak, költsékezik a *Turtsányi* vigécek?

2. Milyen jogon nevez ki *Marx János* az alamizsna-szövetség élére elnököt, holott állítólag «független» ez az alamizsna-szövetség?

Altisztek az alamizsna-szövetség ellen.

A *Vasuti Altisztek Országos Ötthona* e hó 19-én, szerdán este tartotta a nyári szünet után első választmányi ülését, hol a napirend kimerítése után *Kemény Szilveszter* választmányi tag meginterpellálta az egyesület vezetését, van-e tudomása arról, hogy a vasuti alkalmazottak kebelében egy úgynevezett országos szövetség van alakulóban? Ha van, milyen álláspontra helyezkedik az Ötthon vezetésége, illetve mi a szándéka az alakítandó szövetséggel szemben? Az ülést vezető elnök az interpellációra nyomban válaszolva, kijelenti, hogy a lapok útján értesült, hogy tervben van a szóban forgó szövetség megalakítása, de az egyesületnek ez ideig nincs erről hivatalos tudomása. Azért is, az interpellációt megragadva, kéri a választmányt, hogy hivatalos bejelentésnek vegye ezen felszólalást és határozatként mondja ki a választmány, hogy a vasutasok között alakítandó országos szövetségről a mai nappal hivatalos tudomást vesz. A tudomásvétel határozatra való emelése után az ülést vezető elnök, a szövetkezettel szemben követendő eljárásra azon indítványt tette a választmány, hogy az egyesület vezetéségét küldje ki tájékozás szerzésre, hogy ezen alakítandó szövetség az altisztek közös érdekét mennyiben fogja szolgálni, vagy egyáltalán az altiszteknek érdekében állónak tartja-e ezen szövetség támogatását. A szerzett tapasztalatok után a kiküldött vezetéség hívja egybe a választmányt, hol a tennivalókat fogja meghatározni. Többek hozzászólása után a tett indítványt a választmány egyhangulag elfogadta.

Ugy értesülünk, hogy a választmány többségének az az igen okos és helyes fölfogása, hogy az az «országos szövetség» csak egyes stréberek önző céljait szolgálja és a legkevésbé sem alkalmas arra, hogy az altisztek érdekeit szolgálja. A tájékozódás vége az lesz, hogy a *Turtsányi-Breuer-érdekszövetség* a sok kosárhoz még egy újabb hatalmas kosarat kap.

A SZEGÉNY.

Bodor füstök közt illatos szivarral
Ülnek s vitáznak a szegény felett.
Nem gondolnak rá jóllakott gyomorral,
Hogy az tegnap, ma, semmit sem evett,
Míg az unalmat üres szóval űzik,
Takarva lelkük rideg éjjelét:
Gondot hazudnak és tervekbe fűzik,
Melyek csak őket vihetik elébb.

S utánuk fut a sok nagy eszme árnya:
Nyomortól lankadt vézna betegek!
A jóban dúslók közt nincs, aki szánja
Az utcákon didergő gyermeket.
Mert ha könyörögve nyújtja vézna karját
Falat kenyérért a nagyok felé:
A palotákból az ebek kimarják,
Hol róla folyt a nagy vita elébb.

Kétségbeesve rohan a templomba,
Hogy az Istennek kérje ki kegyét,
De az ajtónál díszben álló szolga
Vadul lecsapja a zárról kezét:
Ma ők hazudnak bent, még többet kérve,
Kiket elhalmoz minden földi jó!
Isten ne lássa, hogy van ez kimérve:
Szegénynek rongya nem oda való!

Kereszt az úton, rajt' aki vigasztalt;
Az üldözött most azt karolja át!
— „Segíts, ki nyújtád egykor a telt asztalt,
S ezért nyerél tövisből koronát!” —
Im az utódja! Büszke göggel hajtja
A nép hámlata kocsiját, lovát;
A koldus mellett elrobog fogatja
S szemébe hánnya a kerék sarát!

TURTSÁNYI VILMOS.

Vasuti balesetek.

Az utolsó pár nap egész szomorú sorozatát hozta a belföldön és külföldön történt vasuti katasztrófáknak és baleseteknek. Csak a legutóbbi napok krónikája a következő katasztrófákat és baleseteket sorolja föl:

Ruttká közelében, a kassa-oderbergi vasút vonalán a hétfőre virradó éjjel nagy vasuti szerencsétlenség történt. A ruttká-zsolnai személyvonat ugyanis éjjel tizenkettőfél órakor *Sztrecsnó* állomásnál nekiment négy teherkocsinak. A teherkocsik a melléksín páron állottak, de állítólag a nagy szél elindította őket s így kerültek a főszínpárra, a személyvonat elé. Az összeütközés következtében a személyvonat lokomotívja erősen megsérült s egyik kocsija teljesen összezúzódott. A tehervonatnak egyik kocsija teljesen összetört. A személyvonat összetört kocsijában ülő utasok közül *Reiner Rikárd* szerajevói törvényszéki bíró és *Grünwald Mór* alsó-kubinyi kereskedő meghalt, dr. *Wichs Mór* csacai ügyvéd és *Holzmann csacai* fakereskedő súlyosan megsebesült. A sebesülteknek a Ruttkáról hívott vasuti orvosok nyújtottak segítséget. A pályát még az éjszaka folyamán szabaddá tették. A szerencsétlenségre vonatkozólag a kassa-oderbergi vasút vezérigazgatósa értesítésében kijelenti, hogy a baleset oka eddig még nem volt kétségtelenül megállapítható. A vizsgálat folyamatban van.

Egy másnapi ruttkai távirat ezt jelenti: A tegnapi 10. számú személyvonatnál előfordult baleset tárgyában a helyszínen meg-ejtett folytatódó vizsgálat alkalmával megállapított, hogy a *Sztrecsnói* rakodóvágányra f. hó 23-án a 62. sz. tehervonattal kiállított négy üres saját s ujitott teherkocsi, melyek közül az *oderbergi* irányból számított második kocsi fékes kocsi volt, a leállítás alkalmával a megfutamodás ellen a fék meghúzása és egy alátétának elhelyezése által biztosított. A rakodóvágányon alkalmazott és jó karban volt vágányzávár szabályszerűen, a sineken merőleges helyzetben lakattal elzárva tartatott, mely utóbbinak a kulcsai Ruttká állomáson őrizet alatt voltak. Ezek szerint a rakodóvágányon állott kocsik az elgördülés ellen háromszoros módon biztosítottak. Jól lehet a tegnapi nap folyamán uralkodott erős vihar az esteli 8 óra 44 perckor *Sztrecsnón* elhaladt 14. sz. személyvonat személyzetének vallomása szerint orkánra fejlődött, a fentiek szerint biztosított kocsik a 78. sz. tehervonatnak éjjeli 11 óra tájt történt elhaladásáig, tehát 22 perccel a 10. sz. vonat érkezése előtt a rakodóvágányon oly helyzetben maradtak, hogy a forgalom biztonságát semmi tekintetben nem veszélyeztették. A megállapított körülmények folytán valószínűnek látszik, hogy ezen négy kocsi megfutamodása és az utóbb beállított horzsolás pályamerényletnek tulajdonítható. A baleset következtében két halálos kimenetelű és két könnyebb természetű embersérülés történt, míg a vonaton volt, mintegy 90, többi utas és a vonatkísérő és mozdony személyzet nem sérült meg. A 10. sz. személyvonat mozdonya nagyobb rongálást szenvedett, míg az ezt követő podgyasztkocsi sértetlen maradt és az ezután sorozott két személykocsi oldalfalai pedig leszakítottak, a vonat többi hét kocsija sértetlenül a vágányon maradt. A megfutamodott négy teherkocsi erősen megrongált állapotban anyagárokba dobott. A járművekben okozott kár, hozzávetőleg 30—35 ezer K-át tesz. A részletes vizsgálat ugy a hatóság, mint a mi részünkről folyamatban van. A 10. sz. vonatonál szolgálatban állott személyzet, valamint a pályai személyzet nem hibáztatható; a baleset alkalmával áthatlan sötétség uralkodott.

Déváról jelentik: *Marosillye* állomás mellett a magyar délkeleti vasutnak egyik tehervonata éppen elhagyta az állomást, amikor egy épületiával megrakott kocsi rako-

mánya lecsuszott a kocsik közé, miáltal a kocsi kiugrott és a fővonal sinjére borult. A kisiklott vonat magával rántott több kocsit, úgy hogy a forgalmat néhány órán át átszállással benyolították le.

Csáktornyáról a következő részleteket jelentik arról a vasuti szerencsétlenségről, mely a minap történt Novimáronnál, a csáktornyai-zágrábi vonalon: A Csáktornyáról reggel négy óra husz perckor induló személyvonat a szerencsétlenség napján a szokottnál sokkal több utast vitt. A vonatot a pálya meredeksége miatt két lokomotív vontatja. A vonalon minden rendben volt, a jelzések is a pálya szintén. A Novimáron állomás előtt levő utolsó kanyarultnál a vonat nagy zökkenéssel megállt, zavaros láрма hallatszott, azután az első lokomotív kiugrott a sinekből, a második belement az elsőbe, a kocsik pedig részben feldőltek, részben pedig egymásba torlódtak. A postakocsi és a podgyász-kocsik valósággal összemorzsolódtak, a személykocsik csak megrongálódtak. Így történt, hogy a lokomotívvezető meghalt, a fűtő és a mozgóposta tisztviselője súlyosan megsebesült, az utasok pedig csak könnyebben sebesültek meg. **Agoston Károly**, a második lokomotív fűtője így mondta el a tapasztalásait:

— Mikor az utasokkal egészen megszállt vonat Varasdót elhagyta, a második gépen voltam; ezután a podgyázkocsi és a postakocsi következett, sok ládával, utazókosárral és postacsomaggal megrakva. Az utolsó kanyarultnál, ahol a vonat az állomás felé befordul, hirtelen erős zökkenést éreztem, a lokomotívom fölemelkedett és felfutott az elsőbe. Borzasztó recsegés, ropogás, üvegcsörmpölés és jajveszékélés következett erre. Rögtön ezután ismét éreztem iszonyuan erős lökést, láttam, hogy a következő kocsik jobbra-balra dülnek, aztán fejjel lebuktam. A sok szén mind rám esett. A jobb oldalamban éreztem heves fájdalmat csaknem elvette az eszméletemet, a szén és a rom alatt csak annyi erőm volt, hogy kissé föl tudtam egyenesedni és segítségért kiáltani. Az arcomat vér és korom borította és éreztem, hogy a ruhámat egészen a testemhez tapasztja kiömlő vérem. Mindez néhány másodperc alatt történt. Féjdalmamban, mely csaknem az eszmétől fosztott meg, először is gazdámra, a lokomotívvezetőre gondoltam. Ugy rémlett nekem, mintha a szerencsétlenség pillanatában szívtettőpőnen kiáltotta volna: szegény gyermekeim! azután a kerekek alá került. Néhány percig tartó iszonyu kínlódás és bizonytalanság után rámtaláltak, fölszedtek és bevitték a váróterembe. Mikor kiemelték a romok közül, a lokomotívvezető leszakított karját vettem észre mellettem. Ez az egyetlen testrészem, ami fölismerhető maradt.

A szerencsétlenség okát nem tudják még. A meghalt ember holtteste is a romok között van, még azt nem tudták kiszedni, mert még nem takaríthatták el a romokat. A vizsgálatot nagy energiával folytatják.

Kölnből, Németországból jelentik, hogy ott vasárnap reggel 8 órakor egy kisegítő lokomotív, mely a pályaudvarból jött, nekiment egy *Deutz* felől jövő közúti vonatnak, azon a helyen, ahol a két vonat vágányai keresztezik egymást. A közúti vasut tömve volt hivatalnokokkal és iskolás gyermekekkel, akik közül egy azonnal meghalt, hét pedig életveszélyesen megsebesült. A katasztrófaért a vasut szolgálattevő hivatalnok a felelős, aki elfelejtette jelezni a lokomotív utraindítását és így a pályaudvar keresztezésnél a sorompókat sem eresztette le. Miután az ilyen szerencsétlenségtől a jövőben is lehet tartani, a közúti vasutak igazgatósága rendeletet adott ki alkalmazottainak, hogy a veszélyes helyen csak úgy haladhatnak át a kocsik, ha előbb személyesen meggyőződnek a kocsivezetők arról, hogy semmi forgalmi akadály nincs. Egyben pedig az ügyben vizsgálatot indítottak.

Lilleből, Franciaországból táviratozzák: Az Osztendeből hétfőn este elindult expressz-vonat Mouzeron belga határállomáson kisiklott. Hír szerint két utas meghalt és 17 megsebesült.

Üzérkedő orvosok.

II.

Fiatalabb koromban én is ettem a kör-orvosok keserű kenyerét. Sokat fáradtam, mégis alig kerestem annyit, hogy mindennapi szükségleteimet fedezni tudjam. Igaz, hogy részben magam is voltam az oka, mert, ha a szegény ember orvosi tanácsot kért tőlem, megadtam neki, akár fizetett, akár nem. Egyik sem mondotta, hogy nem akar fizetni, de majdnem valamennyinek leolvastam az arcáról, hogy még a gyógyszer költsége sincs a zsebében. Jó szívvvel ígérték, hogy megfizetik a tartozást — aratás után, de hogy aztán rossz volt a termés, adót meg okvetlenül kell fizetni, hát csak elmaradt a doktornak való járandóság.

Megtettem mindazt, amit törvények és rendeletek a körorvosnak kötelességül rótnak és sohasem felejtettem el, hogy az igazi orvosnak a legnemesebb emberszeretet munkáját kell művelnie. Jött is hozzám, mikor lemondottam, nagy deputáció, szolgabíró is, járásbíró is kért, hogy ne hagyjam el őket, de hát a szívem másfelé vonzott. Azok a szegény, jó földmives emberek, annyi sok esztendő múltán, maig is írják utánam a leveleket. Csak a minap kaptam egyet, amelyben azt olvasom: „Áldja meg a jó Isten a tekintetes urat, amerre jár, mivelhogy jó lélekke volt a szegény emberhez!”

Most, hogy az üzérkedő orvosokról írok, eszembe jut mindez, mert hiszen a legtöbb orvos nem is rosszaságból, hanem nyomorúságból kénytelen mindenféle hamissághoz folyamodni, hogy megélhessen. Egyszer is jött hozzám egy béres. Nem csak hogy nem fizetett, de mosolyogva jegyezte meg: „Jól tudom, hogy nem baj, mert van a tekintetes urnak elég!” Nagyot néztem erre a beszédre, mert nekem legfeljebb a holdban van birtokom. Meg is kérdeztem, honnan tudja, hogy nekem van elég. Az volt a felelete: „Hiszen doktor!”

Sajnos, ez a balhít nemcsak az egyszerű földmivesek, hanem még az ipari munkások, sőt a vasutasok között is el van terjedve. El se tudják hinni, hogy az orvosok között általában is, különösen pedig a budapestiek között igen sok a szó szoros értelemben vett proletár. És minél szegényebbek, minél rongyosabbak, annál jobban elpártol tőlük a szerencse, vagy ami ezzel egyértelmű: a közönség kegye.

Mundus vult decipi, mondja a latin közmondás, ami annyit tesz magyarul, hogy a világ azt akarja, hogy hintsenek port a szemébe és csapják be. Legyen bár a világnak legnagyobb tudósa, ha butorozott hónapos szobában, rongyos cipőben és kopott kabátban ül az orvos lakásán, akkor még a szervezett, tehát tanult és felvilágosodottabb munkás is elkerüli és tudatlannak tartja. Pedig hát talál mégsem a kabát teszi az embert!

Ilyen körülmények között mindenorvos arra törekszik, hogy elegáns legyen a külső megjelenése és a legújabb szecessziós divat szerint legyen a lakása berendezve. Ha mindjárt a pokolból, a becsület árán kerül is elő!

De még így sem igen lehet a fővárosban egyleti-, vagy pénztári orvosi állás nélkül boldogulni. A fővárosnak lakossága nagyon szegény. A cifra külső mögött valóban végtelen nyomor lappang. A nagy fénynek nagy is az árnyéka! A lakosság bevándorlókból áll, akiknek minden tőkéje munkára termelt két karjukból áll. A szegénységnek legnagyobb bizonyítéka az, hogy Budapest népének fele pénztárköteles. Már pedig betegpénztárba belépni csak az köteles, akinek

évi jövedelme kevesebb, mint 1200 forint. De ne higgye ám senki, hogy a lakosság másik felénél szabad gyakorlatot folytathatnak az orvosok. Oh nem! Egy negyed része Budapest lakosságának a különféle úgynevezett jótékony betegsegélyző egyleteknél van betegség esetére biztosítva. Azt meg a hivatalos adatokból tudom, hogy a nép tíz százaléka teljesen vagyontalan és betegség esetén a kerületi orvosok támogatását veszi igénybe.

Igy tehát az orvosok szabad praxszisa csak a lakosságnak tizenöt százalékára, azaz 120,000 lélekre terjed ki, minek folytán egy-egy orvosra átlag 80—90 lélek jut. Majd lesz még szó e lap hasábjain a betegpénztárakról és egyletekről, most csak annyit akarok megjegyezni, hogy Budapesten az összes pénztári és egyleti állásokat 285 orvos monopolizálja, a többi 1100 pedig nézheti a napot. Még ha teljesen szabad orvosválasztás volna, akkor is csak 570—580 lélek jutna átlag egy-egy orvosra, de ezek között természetesen igen sok van, aki egészséges és esztendőnkön keresztül nem szorul orvosi segílyre.

Igy állván a dolgok, mindenki természetesen fogja találni, hogy az orvosok anyagi helyzete olyan nagyon válságosra fordult. A szegénység, a nyomor mindig a legnagyobb csábító volt és egyáltalában nincs mit csodálkozni azon, hogy annyi orvos feledkezik meg magáról és lép le az orvosi tisztességnek alapjáról. Egyelőre nem is akarok szólni arról, hogy mennyi megalázkodással, könyörgéssel, rimázkodással és protekcióhajhászással jár, míg valaki pénztár-orvosi álláshoz jut, csak azt akarom megemlíteni, hogy az egyleti orvosi állások elnyerésének igen sok egyletnél határozott — ára van, akárcsak a buzának. Aki többet fizet, az nyeri el az állást, nem pedig az, aki tudósabb, vagy lelkiismeretesebb. Van is aztán panasz a közönség részéről elég bőven! Nem győzőm bámulni ezeket az orvosokat, hogy nem pirul a bőr az arcukon, mikor pénzért veszik az állást, amit tudással kellene kiérdemelni.

És mit mondjak azokról az orvosokról, akiknek a pályaudvarokon megbízott hordárai vannak azon célból, hogy ezek a vidékről a fővárosba érkező tájékozatlan betegeket egyenesen hozzájuk csalják oly ürügy alatt, hogy azok a főváros leg tudósabb orvosai? A kapott busás honoráriumon aztán megosztóznak: az orvos és a — hordár. És aztán ismernek olyan orvosokat is, akik a szállodai portásokkal állanak proviziós összeköttetésben. Hiszen magamon esett meg az, hogy egy belvárosi szálloda portása, akinek az öcscsét gyógykezelttem, irántam való hálából azon ajánlatot tette nekem, hogy ezen túl engem fog hívni a szállodai betegekhez, nem pedig az eddigi, név szerint is megnevezett orvost, ha én is megfelezem vele a jövedelmet, mint ahogy ez teszi. Természetesen én felháborodással utasítottam vissza az ilyen hitvány seftelést.

Azon meg már meg sem ütközöm, hogy az orvosok egy része a bábákkal köt szövetséget. A baba, mint a háziasszony bizalmasa, egy bizonyos orvost ajánl, mert az előadás szerint ez a fővárosnak nemcsak legkedvesebb embere, de egyúttal legügyesebb nőorvosa is. Persze a család elhiszi, hiszen a baba mondja. És aztán jön az orvos ur, sokszor talán akkor is, mikor igazán nincs is szükség rája és a család — fizet, az orvos ur meg — osztózik. Igazán türhetetlen és szégyenletes állapotok?

Nem szívesen rántom le a leplet ezekről a dolgokról, de nekem az a felfogásom, hogy míg az orvosoknak a törvényes szervezete, vagyis a kamarája meg nem lesz, addig a sajtó útján való tárgyalás a legjobb ut és mód az ilyen üzérkedéseknek, ha nem is végleges megszüntetésére, de legalább csökkentésére és enyhítésére. Mert hát legyünk őszinték, mégis csak felháborító dolog, hogy akadnak olyan orvosok, akik az utca-

sarki lányoknak fodrásznőivel kötnek barátságot, illetve üzletet. Ha a szerencsétlen perdita (magyarul: elveszett leány) megbetegszik, első sorban mint bizalmasához, a fodrásznőhöz fordul. Ez pedig azt az orvost ajánlja és hívja el esetleg maga a beteghez, aki neki részt juttat azokból a garasokból, melyeket a leány testének áruba bocsájtásával keresett.

Hát nem különös, szinte visszataszító dolgok ezek? Pedig a rendelkezésemre álló adatok egy része olyan, hogy nem is merem a nyilvánosság kritikája alá bocsájtani. Csak ezt az egy esetet kívánom elmondani, mivel annak idején az «Orvosok Lapja» című szaklap orvostársadalmi rovatában is megírtam. Egy mulatságon történt, amely tombolajátékkal volt egybekötve, hogy egy orvosnak a felesége így szólított meg egy temetkezési vállalkozót: «Vegye meg nekem ezt a tárgyat». «Nem veszem meg», — felelte az udvariatlan vállalkozó. Amire a megbántott urhölgy így vágott vissza: «no megálljon, maga sem kap több temetést az uramtól!» De a temetkezési vállalkozó sem hagyta magát és így replikázott: «Akkor a maga ura sem kap több províziót!»

Ennek a dolognak a megértésére pedig tudni kell, hogy ez a szemérmetlen doktor, mihelyt a beteg meghalt, úgy tett, mintha ő a család fájdalomban osztoznék és csupa barátságából ajánlott egy temetkezési vállalkozót. Persze azt nem mondotta meg, hogy ő ezért a vállalkozótól rendes, előre megállapított összegű províziót kap. Ime tehát az orvos, aki a temetkezési vállalkozóval lép szövetségre! Istenem, milyen könnyen adhat az ilyen szövetség félreértésekre okot és alkalmat!

Uton és utfélen hallom, hogy vannak olyan orvosok is, akik jó pénzért iparszerűleg foglalkoznak a szükséges művi vételés címe alatt magzatüzéssel. Azonban erről a dologról nem kívánok szólni, mert bizonyítékaim nincsenek. Uri ember pedig sohasem állít olyat, amit ha kell, bizonyítani nem tud.

Mielőtt jelen cikkemet befejezném, meg kell még emlékeznem arról az esetről is, amelyet nekem egy egyetemi professzor mondott el. Egy öreg egyetemi orvos, mihelyt betegeinek állapota csak egy kicsit is jobbra fordult, megtagadta ezektől a további táp-pénzt. A betegek természetesen elkezdtek rimánkodni, mire az orvos azt felelte: «Ha megfelezi velem, akkor szívesen adok táp-pénzt, ameddig csak akarja!» Így aztán az orvosnak is, a betegnek is jutott, csupán csak az egyetemet — csalták meg.

Ugy-e bár a finom orvos urakról senki sem tételezne fel ilyen ocsmány dolgokat? De hát egyrészt a kapzsóság, másrészt a nyomor sok mindenre rá tudja venni a gyenge jellemű embereket. Az erőseket — és ilyen az orvosok óriási többsége, — semmi sem tudja letériteni a becsületességnek egyenes útjáról!

Dr. Bród Miksa.

Értesítjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-út 28. sz., I. emelet, ajtószám 4.) minden csütörtökön este 7-8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak.

Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsér lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KADOSA MAR-ELL dr. (O-utca 48., I. emelet).

INNEN-ONNAN.

Az Államvasutak bevételei. A magyar kir. államvasutak bevételeztek a múlt hónapban saját hálózatukon 4.361,800 személy és 2.172,600 tonna áru után a megközelítőlegessé számítások szerint 21.378,900 koronát, ami 800,859 koronával, vagyis 3·5 százalékkal több, mint az előző évi augusztus havi végleges bevétel. Az év eleje óta augusztus hó végéig teszen a folyó évi szállítási bevétel 14.472,235 koronát, mely összeg annyiabban tekintendő még ideiglenesnek, amennyiben az utolsó három hó eredményei még nincsenek véglegesen leszámolva. Ezzel szemben kitett a tavalyi végleges szállítási bevétel a múlt hó végéig 140.480,152 koronát, mely összegből a személyforgalomra 38.266,890 korona és az áruforgalomra 102.213,262 korona esik. Eszerint kitenne a folyó évi bevételi többlet 4.221,983 koronát, vagyis kerek összegben 3 százalékot, mely többletből kerek összegben 2 millió korona a személyforgalomra esik, mely tehát mintegy 5 százalékkal emelkedett, míg az emelkedés az áruforgalomnál csak mintegy 2 százalékot tesz.

A Máv. bevételei — mint minden újabb kimutatás bizonyítja — csak szaporodnak. A zsiromdistáknak örömeik telhetik, mert a Máv. jól jövedelmező üzlet. A 80,000-nyi Máv. alkalmazottak nagy része azonban elégedetlen a helyzetével és panaszkodik, hogy nem emberhez méltó a megélhetése. Talán ennek is örülnek a zsiromdisták, mert hiszen az a fő, hogy a Máv. jól jövedelmezzen!

Vasúti reformok. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, melyben az államvasutak gyorsvonatainak a III-ik osztályú kocsik forgalmának éltebeléptetését kéri. A felterjesztés rámutat arra, hogy a mai rendszer mellett a gyorsvonati utazás lényegesen meg van drágítva és nehezítve, ami közgazdasági szempontból hátrányos. Azonfelül a vasúti forgalom érdekeinek sem felel meg, mert a III-ik osztályú kocsik hiánya folytán a gyorsvonatok nemcsak általában, de a személyvonatokhoz viszonyítva is igen kevésbé vetetnek igénybe s ennél fogva a gyorsvonatok vontatásával járó költségekkel aránytalanul csekély jövedelem áll szemben. A felterjesztés hivatkozik a külföldi példákra, mint Ausztria, Poroszország, Bajorország, Svájc példákra, ahol a gyorsvonatok III-ad osztályú kocsikkal is közlekednek s ahol a gyorsvonatok nagyobb jövedelmezősége részben éppen ennek a körülménynek tulajdonítandó. A III-ik osztályú kocsik forgalma tehát nemcsak hogy általános közgazdasági szempontból előnyös, hanem a vasút jövedelmezőségére is csak kedvező befolyással volna. — Hasonló felterjesztést intézett a kereskedelmi kormányhoz a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete is.

Szerkesztői üzenetek.

Szombathely. Állításuk a valóságnak megfelel. Ha azonban azt a nyilvánosságra hozzuk, akkor a művezető urat családjával együtt tönkretesszük. Várunk. Ha tovább is hasonlóképpen fog önökkel bánni, akkor kiméletlenek leszünk.

Többeknek. Farkas Izor, lapunk felelős szerkesztője rövidebb időre elutazott a fővárosból. Ez az oka annak, hogy nem válaszolhat a nevére érkezett levelekre.

Muzsikus. Levele elkésve érkezett. A másik ügyet a szervező-bizottság elintézte.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Biraucz Döme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-ut. 6-8

Figyelem, vasutasok!

Rövid idő múlva megjelen

== a ==

Magyar Vasutas-Naptár.

Kiadja:

a „Magyar Vasutas” szerkesztősége.

A «Magyar Vasutas-Naptár» csinos kiállításban, zsebnaptár alakban fog megjelenni. Gazdag tartalom és csinos kiállítású naptárunk szórakoztató és oktató cikkeken kívül tartalmazni fogja mindazokat az utmutatásokat és tanácsokat, amelyekre a vasutasélet bármely terén szükség van és így a Magyar Vasutas-Naptár nélkülözhetlen kézikönyve lesz minden magyar vasutasnak.

Kérjük testvéreinket, tegyenek már most meg mindent, hogy a «Magyar Vasutas-Naptár»-t minél szélesebb körben terjesszék.

HIRDETÉSEKET

a 20,000 példányban megjelenő «Magyar Vasutas-Naptár» részére elfogad lapunk kiadóhivatala (VII., Csömöri-út 28. szám.) — A «Magyar Vasutas-Naptár» az egész országban elterjed és az egész éven át forgatják tulajdonosai, tehát a legalkalmasabb eredményes hirdetésre.

MIÉRT BUKOTT EL A VASUTAS SZTRÁJK?

Szociálpolitikai tanulmány.

Irta: Rába Sándor.

Ára: 24 fillér.

HAZAFISÁG és NEMZETKÖZISÉG

Irta: Garami Ernő.

Ára: 4 fillér.

Alkotmányt Magyarországnak!

Minő az igazi népképviselő?

Irta: Bresztóczy Ernő. — Ára: 6 fillér.

Kaphatók:

a „MAGYAR VASUTAS” kiadóhivatalában, BUDAPEST, VII., Csömöri-út 28.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyekben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖNTANULÁSI CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körút 5.

== Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Egészséges!

Kellemes!

9

Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2·40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körút 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője! RASOLIN Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2·50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körút 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában VI., Király-utca 12. sz.